



Oslo, 09.06. 2023

Til Klima- og miljødepartementet (postmottak@kld.dep.no)

Kopi: Miljødirektoratet (post@miljodir.no)

Det skytes for mye bjørn i Norge.

Brunbjørnen er sterkt truet og fredet i Norge. Bestanden vokser svært sakte og ligger fremdeles langt under det lave nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ynglinger.

Siste oversikt viste at 175 bjørner hadde vært innom Norges grenser i 2022, noe som tilsvarer omkring 9,5 ynglinger (www.rovdata.no). 11 av de registrerte brunbjørnene var døde dyr. Til og med binne og binne med unger ble skutt i 2022. Det er også godt dokumentert at hver tredje av de bjørnene som har vært innom Norge blir skutt i Sverige, siden individene ofte har mest tilhold på svensk side av grensa.

Totalt er det kjent drept minst 137 brunbjørner i Norge siden 2010. Det er mer enn 10 dyr per år. Den harde avskytingen bidrar helt klart til å forsinke bestandsveksten.

I rovdyrforliket i 2004 ble det vedtatt et nasjonalt bestandsmål på 15 årlige ynglinger. I 2011 ble dette målet for brunbjørn politisk kompromisset ned til 13 ynglinger uten faglig begrunnelse. Bestandsmålet for bjørn er aldri blitt oppnådd i Norge selv nesten 20 år etter Stortingets rovdyrvedtak. Dette er særdeles bekymringsfullt. Det blir også paradoksalt siden miljøforvaltningen legger svært stor vekt på at det er viktig å skyte rovdyr så snart en bestand kommer litt høyere enn vedtatte bestandsmål, slik det for eksempel svært tydelig gjøres på ulv i Norge. Men forvaltningen gjør svært lite for å bygge opp bjørnebestanden samtidig som det åpnes opp for alt for høye jaktkvoter noe som fører til at det skytes alt for mange bjørner

20 brunbjørn kan skytes i år

På tross av at bestanden av brunbjørn ligger langt under vedtatte mål så har fem av de åtte rovdyrnemndene de siste ukene vedtatt en foreløpig totalkvote på å skyte til sammen 20 brunbjørn i 2023. Dette fordeler seg på en bjørn i region 2, fire bjørner i region 3, seks bjørner i region 5, 3 bjørner i region 6 og seks bjørner i region 8.

Vi er kjent med at alle disse fem vedtakene er enkeltvedtak. Hvert enkelt vedtak kan påklages hvis man har kapasitet, mulighet og man ser et kunnskapsbasert behov for å gjøre

det. Men det er dessverre ikke alltid kapasitet til å følge med på alle enkeltvedtakene i rovdyrforvaltningen. Naturvernforbundet har nylig klaget på kvoten for region 5 (Hedmark).

Et stort problem er at ingen instans vurderer totalkvoten.

Hver enkelt rovdyrnemnd gjør hver sine enkeltvedtak på jaktkvoter og Naturvernforbundet er sterkt kritisk til at forvaltningen ikke tar hensyn til § 10 i naturmangfoldloven om samlet belastning, siden totalkvoten er en sum av mange ulike enkeltvedtak som aldri vurderes. Vi mener Klima- og miljødepartementet (KLD) må ta ansvar og endre dagens praksis, som er faglig uholdbar.

Vi har tidligere tatt opp dette med miljømyndighetene i forbindelse med mange enkeltvedtak på jervekvoter uten at totalkvoten og den samlede belastningen vurderes (se for eksempel brev fra Naturvernforbundet av 25.07. 2017). Vi får til svar at slik er systemet rigget og at hver enkelt nemnd vedtar kvoter i lys av regionale bestandsmål (svarebrev fra KLD 11.08. 2017).

Det betyr at ingen forvaltningsinstans i Norge har ansvaret for totalkvotene som skytes av sterkt truet brunbjørn, eller totalkvoten for sterkt truet jerv slik svarebrevet fra KLD av 11.08. 2017 på vår jerveklage konkluderte.

En konklusjon er at i dagens rovdyrforvaltning så vurderes ikke § 10 om samlet belastning når det gjelder totale jaktkvoter og hvilke effekter dette har på bestanden av brunbjørn i Norge. Denne forvaltningen omfatter også de andre rovdyrarten. Dette mener Naturvernforbundet er fullstendig uforsvarlig både i lys av Naturavtalen, Bernkonvensjonen og fordi dette bryter med flere sentrale aktsomhetsparagrafer i naturmangfoldlovens §§ 4-12.

På bakgrunn av dette krever Naturvernforbundet at miljømyndighetene etablere en ny praksis der totalkvoter også må opp til en kunnskapsbasert og faglig vurdering. Her må både totalkunnskap og den totale samlede belastningen tillegges langt større vekt i forbindelse med jaktkvoter på sterkt truede og freda rovdyr.

Hvordan nå Stortingets vedtatte bestandsmål?

Bjørnebestanden er i svak vekst, men ligger fremdeles langt under vedtatte bestandsmål. Vi ber miljømyndighetene om å ta følgende hovedgrep for å sikre bedre bestandsvekst:

- Den svært harde avskytingen må reduseres betydelig. Den høye avskytingen med et gjennomsnitt på mer enn 10 brunbjørn per år de siste ti årene bidrar til svært redusert bestandsvekst. Årets jaktkvote på 20 bjørner er helt uforsvarlig og må reduseres betydelig.
- Vi mener «skadefelling kun skal iverksettes når det oppstår store og akutte skader på tamrein eller sau, slik at en skadefellingskvote ikke benyttes på feil situasjoner der det kun er et normaltapp av sau eller tamrein forårsaket av bjørn.

- Vi mener også at områder med kjent tilhold av binne eller binne med unger skal unntas ved eventuell skadefelling/lisensjakt. Dette er viktig for å hindre feilskytinger av binner eller i verste fall binner med unger.
- Vi mener også norske myndigheter må ta direkte kontakt med svensk forvaltning for å få et redusert jaktpresset på brunbjørn på svensk side. Vi mener denne jakten må reduseres betydelig inn mot de norske bjørneområdene fordi hard jakt rett over grensen reduserer migrasjon og forsinker dermed også den norske bestandsveksten.

Avslutningsvis ber vi om tilbakemelding på våre krav og innspill og at KLD svarer ut hvordan miljømyndighetene vil følge opp. Både hvordan KLD vil endre praksis for å sikre at samlet belastning og vurderinger av totalkvoter skal gjøres i framtiden på en langt mer kunnskapsbasert måte i tråd med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Og hvilke grep KLD vil ta for å sikre vekst i brunbjørnbestanden slik at Stortingets vedtatte mål faktisk blir nådd så raskt som mulig.

Mvh

Naturvernforbundet



Arnodd Håpnes

Fagleder naturmangfold